Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Fra Roskilde Museum 1971

ARTHUR FANG

RING OG ROSKILDE

Fra Roskilde Museum 1971

XXVII

Forrest L. A. Rings maleri fra 1885 betitlet »I Høst. En yngre mand, der mejer korn«

En ung og fattig kunstner havde i gamle dage — i dette tilfælde i firserne — kun råd til at male små eller middelstore billeder; lærred og blændramme kostede penge. Dette forhold gjaldt i fuldt mål også for L. A. Ring. Men der er i hans tidlige produktion en bemærkelsesværdig undtagelse, det store billede »I Høst«, malet allerede i 1885. Af format et af hans største — næsten to meter højt og mere end halvanden meter bredt, og samtidig et af de vægtigste.

L. A. Ring var af gammel bondeslægt og slap aldrig rodforbindelsen med bondelandet eller interessen for landmandens gerning. Nok havde han selv vendt bondelivet ryggen, men hans eneste broder fastholdt slægtstraditionen — der var kun de to søskende. Ring var nok, hvad man — lidt nemt og utilstrækkeligt — ville kalde, en realistisk maler, men samtidig ikke så lidt af en symbolist; der kunne nævnes adskillige billeder til bevis herpå. Bag mange af hans øjensynligt så ligetil skildringer lå der en idé. Den åndelige baggrund for »I Høst« har blandt andet været ønsket om at skabe en hyldest til bondens liv — til en uroprindelig måde at leve livet på. Og det er billedet blevet, måske mere end noget andet i vor kunst. »I Høst« viser en yngre arbejdsklædt mand, der med sit mejerede fælder det modne korn. Den kraftige, monumentalt opbyggede skikkelse fylder så at sige hele billedet; der er et smukt malerisk samspil mellem høstmandens forvaskede, lyseblå arbejdstrøje og det gyldne korn, som fylder hele billedets baggrund op mod dets høje horisont.

Talte man med Ring om hans billeder, fremhævede han altid »I Høst« som sit yndlingsbillede og gav selv noget af begrundelsen. Først fordi modellen var den tidligt afdøde broder, fældet 35 år gammel af datidens hårdt hærgende tuberkulose.

Og så, kunne Ring tilføje, holder jeg også af billedet, fordi det er det første, jeg synes, jeg fik ordentligt betalt, nemlig med — 1500 kr.

Det store billede havde fulgt Ring — vel både som en glæde og en tynge — fra det ene københavnske tagkammer til det andet; anden bopæl og atelier var der ikke at tænke på i de første hårde år. Billedet fyldte godt op i de skråtags humre og måtte også gøre tjeneste som skærmbrædt. Langt om længe kom forløsningen.

Køberen var godsejer Johan Knudsen til Blidstrup på Mors, senere godt kendt som konservativ politiker, dengang en lidt rebelsk yngre pengemand med militære og kunstneriske interesser. I den mere end bigotte datid havde han nær sat sit rygte over styr ved at stå som udgiver af fribytterorganet »København«, hvor unge litterater som Ove Rode og Gustav Wied fik lov til at prøve vingerne — og undertiden brændte dem.

Under første verdenskrig solgte Johan Knudsen maleriet for 8000 kr.; mens det var på vej til København steg det til 12.000 kr. Og det nåede 26.000 kr., inden det fik fast stade i den københavnske direktør H. P. Christensens store og værdifulde samling. Denne er efter ejerens død overgået til den danske stat, ikke sådan at forstå, at billederne skulle indgå i forskellige museer. Nej, de skal smykke væggene i ministerielle og offentlige kontorer. Folketinget har fået tildelt »I Høst«. L. A. Rings børn har haft den smukke tanke over deres forældres grav på Sct. Ibs kirkegård i Roskilde at lægge en stor stenhelle, i hvis flade konturerne af høstmanden er indridset.

Allerede mens Ring i 80'erne hutlede sig igennem i København, begyndte den skæbnetråd at lægges, som langt senere skulle lede ham til Roskilde som hans sidste bosted.

Men først må der tages en lille afstikker ind i Hornsherred på den tid, da øresundstolddirektøren N. A. v. Holten og hustru havde deres sommerbolig på den længst forsvundne Lindegård ved Skibby. Deres yngste datter Sophie blev gift med Thorvaldsens biograf, kunsthistorikeren Just Mathias Thiele. En datter i dette ægteskab blev gift med kommandør i flåden Alexander Wilde. En tid havde ægteparret bolig på Palæet i Roskilde, og den vidtberejste, meget skrivende kommandør vil blandt andet erindres som grundlægger af en dampskibsfart på fjorden, som reder for den første »Frederik VII«. En søn i ægteskabet var

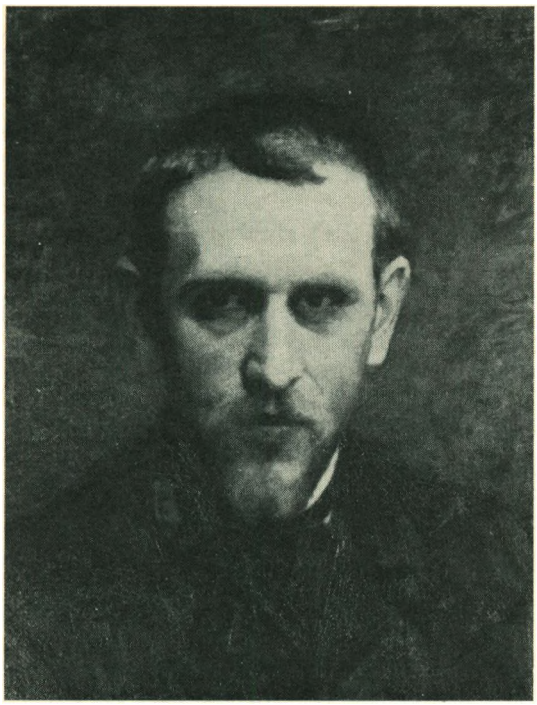

Sophie Hollens maleri fra 1888 af den 34 årige L. A. Ring. (Roskilde Museum)

Alexander Wilde, født på Lindegården, student fra Roskilde Katedralskole, cand. jur., senere amtsforvalter i Stege og gift med en kusine til civildommer P. Buch i Roskilde. En datter i kommandørens ægteskab blev gift med købmand i Roskilde, senere direktør i Roskilde Bank H. P. Schram.

Gennem en slægtning til fruen var Ring kommet i forbindelse med det unge ægtepar Wilde, et bekendtskab og senere venskab, der blev af stor betydning for den unge maler. I Wildes Frederiksberg-villa fandt han et trygt hjem, der til enhver tid stod ham åbent. Han kunne sætte sig til deres middagsbord, så ofte han ønskede det, og allerede det betød for en fattig maler mere, end man tror i dag. Dog af endnu større værdi blev det at have et godt tilholdssted hos venlige og forstående mennesker. At Wilde fik så stor interesse for malerkunsten, at han selv ønskede at blive maler og bad Ring om at være vejleder, har kun kunnet bidrage til at befæste venskabet. Med enkelte afbrydelser opretholdt Ring og Wilde forbindelse livet igennem.

Ring havde hos Wilde gjort bekendtskab med svogeren, købmand H. P. Schram. Det blev til en indbydelse til et ophold i købmandsgården i Skomagergade. På denne måde kom Ring i 1889 til Roskilde og fik interesse for byen. Under opholdet malede han to billeder, en udsigt fra Bellevuesti ud over fjorden og et motiv med domkirken og Bondetingets huse i baggrunden og den forsvundne Sct. Clara mølledam i forgrunden. Efter dette tilløb skulle der gå lang tid, inden Ring blev den berømte Roskilde-maler. Forbindelsen med familien Schram blev dog ikke afbrudt, men fortsattes senere gennem bankdirektørens søn, grosserer P. A. Schram, København.

Gennem en af sine kunstnervenner, arkitekten Thorvald Bindesbøll — der stærkt interesserede sig for kunstindustri — var Ring kommet i forbindelse med keramikeren Herman A. Kähler i Næstved. Det var meningen, at Ring skulle forme krukker på fabriken, eller i hvert fald dekorere dem. Det blev imidlertid også til forlovelse og snart efter ægteskab med husets unge datter, Sigrid Kähler. Ring var ved brylluppet en halvgammel ungkarl på 42, mens hans kone var purung, kun 22 år gammel. Det blev — indtil fru Rings altfor tidlige død — det smukkeste ægteskab.

Deres første hjem var i Karrebæksminde ikke langt fra Næstved. Allerede efter to års forløb flyttede de til et hus et stykke uden for Frederiksværk. — Ring var blevet tiltrukket af den smukke og afvekslende natur. Omkring århundredskiftet begyndte Roskilde at dukke op.

I 1901 havde Ring af Københavns magistrat fået bestilling på to store dørstykker til kontorerne på rådhuset; motiverne skulle være fra kommunens ejendomme. Dette førte Ring til Sct. Hans Hospital, Kattinge Værk og Boserup Sanatorium. Også fordi pladsforholdene var blevet for indskrænkede i Frederiksværk — der var tre børn, en datter og to sønner — begyndte Ring at se sig om efter en passende bolig på Roskilde-egnen. Nærmest byen var der intet at finde, og Ring nåede under sin søgen helt ud til Vadsby. En gammel skole blev købt, men handelen måtte gå tilbage; huset stod på gadejord. Men ikke langt herfra, i Baldersbrønde, var der også en gammel skole, og den købte Herman A. Kähler til sin datter og svigersøn.

Ring var den fødte altmuligmand, han udøvede gerne og med godt håndelag såvel tømrer- og snedkerhåndværket som mu-

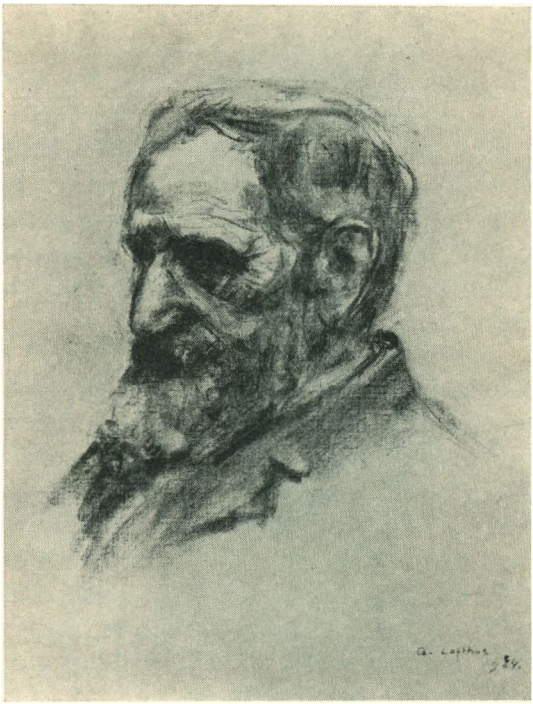

Arne Lofthus' kultegning fra 1924 af den 70 årige L. A. Ring. (Frederiksborg Museet og Roskilde Museum)

rerens og malerens — han var udlært malersvend. Der blev en tjenlig beboelse ud af det gamle skolehus og i udhuset det længe ønskede atelier.

Baldersbrønde-tiden strakte sig fra 1902 til 1914 og blev i Rings kunst en sjælden rig epoke. Han malede en lang række landskabsbilleder og fik også lejlighed til at udøve sin interiørkunst. Ud over at have skabt en række vægtige billeder kan det godt siges, at Ring har udvidet dansk naturfølelse. Hvor de gamle malere oftest frembragte oplagte naturidyller lige til at gå i folk, foretrak Ring landskaber, de fleste ville kalde kedsommelige: flade strækninger og moser, sølede veje og snesjap. Ring har formået at gøre det grimme kønt og det kedsommelige tiltrækkende. Aldrig med tanken på at udøve en mission, men blot ved at male, sådan som han nu så det.

Ring var helt faldet til i Baldersbrønde, var blevet ven med hele egnen og dens befolkning. Og da han søgte derfra, var der endnu rige muligheder for ham som maler. Men forskellige

personlige hensyn gjorde sig gældende. Det blev i det lange løb for koldt for fru Ring derude i det vindåbne vinterland, og børnene skulle også have det lidt bekvemmere for deres skolegang. Ring selv gjorde det ikke noget. Han var forbavsende hårdfør, kunne nemt tåle kulden og strabadserne ved i timevis at arbejde stillestående i bidende frost. Skulle der atter brydes op, kunne der næppe blive tale om andet end Roskilde, byen som han så ofte gæstede fra Baldersbrønde, og hvor især landsbymotiverne på Sct. Jørgensbjerg udøvede deres tiltrækning.

Det blev da til, at Ring i 1913 af Sct. Clara Mølles Papirfabrik købte den højstliggende del af det ubebyggede Uglebjergvænge. Det ligger så højt, at der herfra er frit udsyn over den indre del af fjorden og et enestående blik op mod domkirken. Heroppe lod så Ring bygge et hus, som han gerne ville have det, og som hans gode ven, domarkitekten Andreas Clemmensen, tegnede det for ham. Ring var blevet indtaget i det kraftige gavlparti på det gamle sukkerraffinaderi i Sct. Olsgade og ville gerne have noget lignende. Husets østgavl, mod Havnevej, blev gjort bredere, et helt anseligt gavlparti, som med lidt god vilje kunne lede tankerne hen på Sukkerhuset. Først og fremmest skulle der i huset være et rummeligt atelier — og det kom der.

Og så blev der kælet for detaillerne. Rings gode ven, afdøde direktør E. Hartmann, Hedehusene Teglværk, lod fremstille en ekstra hård brænding af mursten; de fik en smuk dybrød farve, og adskillige var i den stærke varme blevet forvandlet til klinker, der spiller og lyser, når solen strejfer muren. På hoveddørens indfatning blev der anbragt to morsomme masker, frygtindgydende uhyrer, som skal værne huset mod alt ondt. De er med mesterhånd skåret af billedskærer Hans Thirslund i Gøderup, en broder til Rings svoger, den tidligt afdøde keramiker Jens Thirslund, som sammen med H. A. Kähler den yngre har været den dygtige anden generation ved Næstved-fabriken.

Inde i huset blev væggene flere steder beklædt med dybtfarvede fliser fremstillet hos Morten Korch på hans nu forlængst nedlagte Hakkemosefabrik. Og endelig glædede Herman A. Kähler svigersønnen ved specielt for ham at lave en stor keramik-hjørnekamin i dybsort glasur og med ægte guld indbrændt. Den skulle både lyse og varme i den lille dagligstue

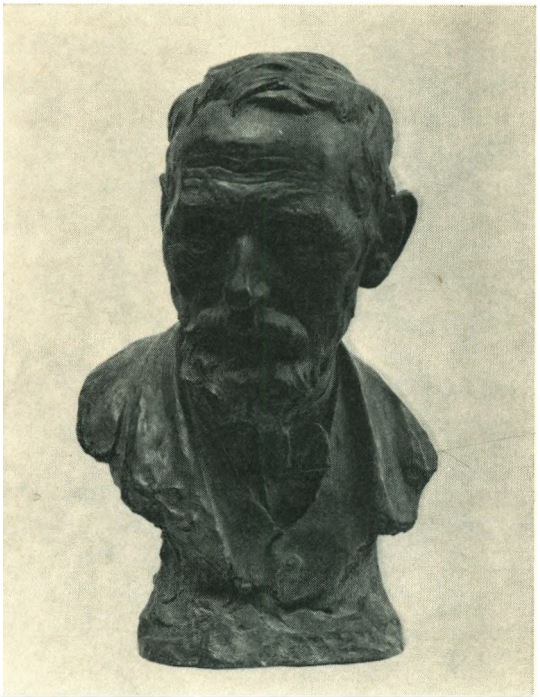

Gunnar Jensens bronzebuste fra 1912 af den 58 år gamle L. A. Ring (Statens Museum for Kunst og Roskilde Museum)

ved siden af atelieret. Her havde Ring selv under det pudsede loft indbygget et smukt facetteret træloft, for at give stuen bedre dimensioner. Møblementet derinde havde Ring selv stoppet og betrukket.

Den ret store grund omkring huset var dog ikke nok. Der skulle være en urtehave og plads til høns, og der blev tilkøbt et pænt stykke jord. Det er senere frasolgt og optages nu af to mindre ejendomme med haver.

Lige neden for Rings hus, på bakkehældet mod Brøndgade lå der et lille stråtækt hus. Her havde boet en murer Spadu, nu var han død, og Ring meldte sig som køber af hus og have. Det blev en passende afrunding af hans i forvejen ganske anselige grundareal. Men i første række gjaldt det for Ring om at få fat i en gammel bondestue, hvor han kunne male interiørbilleder. Bjælkeloft og smårudede vinduer var der forud, nu kom der et kuglebens-bord og en foldebænk og en dejlig bilægger med store messingkugler; den havde Gustav Wied en tid ejet.

Spadus hus har også på anden måde betydet ikke så lidt for Ring. Da hans kone døde, havde mismodet for alvor fået tag i ham; han kunne ikke male, penslerne stod og blev tørre i deres krukker. Men så kom Spadu — som huset kort og godt blev kaldt — ham til hjælp. Han ville lave det om til bolig for sig selv. Huset oppe på bakken var ligesom blevet for stort for ham, nu da han savnede sin kone og de mange fugle og blomster, hun havde omgivet sig med. Uden at ødelægge synet af Spadu ud mod Brøndgade blev huset grundigt omformet; der blev blandt andet lavet en hel mansard-etage ud mod haven. Alt arbejdet gjorde Ring selv. Det afledte hans tanker og gav afløb for hans arbejdskraft.

En dag stod Spadu færdigt til indflytning, men det blev heldigvis ikke til alvor. Tiden, der var løbet, og optagetheden med arbejdet havde givet Ring hans livsmod tilbage. Der blev endnu en række gode år. Han oplevede ligesom en renæssance og malede en række billeder, som ikke bærer præg af deres mesters alder. Han bevarede lige til det sidste en forbavsende arbejdsevne og et uændret farvesyn — hvad der er så sjældent.

Ring har i den meste tid aldrig fået sine billeder ordentligt betalt. Det blev ikke så lidt bedre under og efter første verdenskrig. Alligevel er det blot en ringe del af de millionværdier, hans op mod tusinde malerier repræsenterer, der er kommet deres skaber til gode.

Men nu begyndte arbejdsevnen at ebbe ud, og atter bankede hans gamle veninde fattigdommen på døren. Denne gang var det dog forgæves. Ring ænsede ikke mere hende eller andre venligere guder. Han var blevet træt, inderlig træt under årenes byrde og af alverdens forfængelighed. Uden anden årsag dertil end den store træthed lagde han sig i sin seng. Han ønskede ikke at stå op mere, og ligesom af sig selv ebbede livet langsomt ud. En sollys søndag morgen, den 10. september 1933, sov han stille ind.

Uden nogen form for højtidelighed — sådan havde den stilfærdige mand selv ønsket det — blev hans urne sat ned ved siden af hans kones i gravstedet på Sct. Ibs kirkegård. — På stenen over deres grave falder kornet for høstmandens le.